

Az Alföld Képcsarnoka

VINCZE LAJOS

Amikor 1967 tavaszán a vezető japán kiadók küldöttsége hivatalos látogatáson Budapesten tartózkodott, a követségről meghívás érkezett Vincze Lajoshoz: jelenjen meg a Szabadság Szállóban a japán küldöttség beszélgetésén. Művésznünk el volt készülve az ilyenkor szokásos népesebb gyülekezetre, de nagy meglepetésére: az öttagú küldöttség – mint kiderült – egyedül csak őt várta és kívánta vendégül.

A küldöttség már végigjárta Európa fővárosait (Moszkva kivételével, ahova Budapest után mentek), azt vizsgálva, hogy Keletnek milyen könyvei jelentek meg Európában s milyen kiállításban. Ismerték már a magyarul megjelent ázsiai, köztük japán könyveket, s a tapasztaltak alapján óhajtották látni azt a művészt, akinek a Kelet szellemi kincseihez készített illusztrációi a legteljesebb mértékben magukra vonták a küldöttség tagjainak figyelmét. Mert egyedül az ő grafikáinál vetették észre a tartalmi és érzelmi azonosulást, s hogy nála az ázsiai kultúra jelképei nem kongó díszletek, hanem átélt valóságok. Végül is megköszönték az a szolgálatot, amit Vincze Lajos – művészete révén – Kelet megértésében végzett a magyar olvasók között. Kérték, fogadja el meghívásukat, látogasson el Japánba.

Azt hiszem, ez a jelenet sok mindent megmagyaráz s nekem már csak az a dolgom,

hogy elmondjam, Vincze Lajos valóban komolyan veszi a grafikát, akár a *Mesél a vörös folyó c. vietnami monda- és legendagyűjtemény* (1959), a japán Ueda Akinari: *Eső és hold meséi c. kötetét* (1966), akár Ho Si Minh verses *Börtönnaplóját* (1965), vagy egyéb keleti könyveket illusztrálja is színes rajzokkal, festményekkel, vagy fehér-fekete tömör, gyakran törékenyen finom grafikáival. Nemcsak illusztrátor, hanem *festő is*, aki bejárva a félvilágot, mindenütt észrevette és megörökítette a jellegzetest, ezt tartotta érdemesnek átkölneni a műalkotás nyelvére. Legutóbb *Lengyel tájak* címen állított ki a fővárosi Lengyel Kultúra termében. 1967-ben Nyíregyházán és Nyírbátorban európai és ázsiai úti emlékeit megörökítő képeiből rendeztek kiállítást. Nemrég jött haza Svédországból, ahol számos képet alkotott és újabb könyvéhez gyűjtött anyagot. Mert nemcsak művész, hanem író is. (*Napkelte a Jangce partján*, 1959; *Jugoszlávia – az ismeretlen szomszéd, Lengyelország – dűnék, tavak . . .* 1967).

Mindez csak néhány vonás a sokrétű portréről, amihez legalább annyit még hozzá kell fűzni, hogy Nagybereznán született 1914-ben. Iskoláit Debrecenben és Nyíregyházán végezte, a Főiskolát pedig 1945–1949 között Budapesten. Közben életéből hosszú éveket emésztett meg a katonáskodás. Szerény és rokonszenves egyénisége közéleti alkatot takar, abból a fajtából, amelyik a sok csalódás ellenére sem veszti el érzékét a közösség problémái iránt.

SZÍJ REZSŐ